

Pedagogika porównawcza

Program, instrukcja przygotowania pracy semestralnej, literatura

Forma zajęć, liczba godzin: konwersatoria, 15 godzin

Prowadzący zajęcia: dr hab. Przemysław Grzybowski prof. uczelni

Treści programowe

1. Zajęcia organizacyjne - zapoznanie studentów z programem nauczania i warunkami uzyskania zaliczenia.

2. Naukowe podstawy pedagogiki porównawczej. Zasady projektowania badań porównawczych i ich przykłady.

3. Struktura systemów edukacji i funkcjonowanie ich wybranych elementów w perspektywie porównawczej (nauczycieli, instytucji edukacyjnych i opiekuńczych, organizacji pozarządowych, środków masowego komunikowania itp.).

Instrukcja przygotowania pracy semestralnej

1) Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest opracowanie pracy semestralnej w postaci **projektu badań porównawczych** (zadanie do wykonania w **zespołach 2-4 osobowych**). **Ma to być projekt (zarys, pomysł, koncepcja, propozycja postępowania badawczego), a nie praca będąca pokłosiem przeprowadzonych badań!**

Do wykonania projektu należy się przygotować na podstawie dowolnych źródeł dotyczących wybranego tematu (literatury przedmiotu, stron internetowych, materiałów prasowych, programów telewizyjnych, audycji radiowych, filmów, własnych doświadczeń itp.). Zespół opracowuje **projekt badań porównawczych na jeden temat** wybrany z listy tematów przedstawionej niżej.

Projekt powinien zawierać następujące części:

Część 1 - Wprowadzenie w temat projektu badań i uzasadnienie jego wyboru (należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Co jest pretekstem do podjęcia badań porównawczych? Których zjawisk i procesów mają dotyczyć projektowane badania, dlaczego akurat tych i jakie jest ich znaczenie społeczne?)

Tematy projektów do wyboru przez zespoły, wraz z datami ich przedstawiania na zajęciach w blokach parzystych i nieparzystych:

- 2.11. / 9.11. - edukacja a gospodarka (np. kształcenie zawodowe, rynek pracy, losy absolwentów)
- 2.11. / 9.11. - zróżnicowanie kulturowe w oświacie (np. mniejszości narodowe i etniczne, imigranci)
- 16.11. / 23.11. - edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna (np. dojrzałość szkolna, integracja treści)
- 16.11. / 23.11. - konflikty w szkole (np. religia, ideologia, polityka w oświacie)
- 30.11. / 7.12. - edukacja dorosłych (np. doksztalcanie, kursy, uniwersytety trzeciego wieku)
- 30.11. / 7.12. - innowacje w edukacji (np. alternatywy edukacyjne, pomoce dydaktyczne, gry)
- 14.12. / 21.12. - organizacje pozarządowe i edukacja (np. kampanie społeczne, wolontariat)
- 14.12. / 21.12. - edukacja dla bezpieczeństwa (np. szkoły wojskowe, przysposobienie obronne)
- 11.01. / 18.01. - szkolnictwo elitarne (np. szkoły prywatne, konkurencja i jakość oświaty)
- 11.01. / 18.01. - niepowodzenia szkolne (np. przyczyny, formy przeciwdziałania)
- 25.01. / 25.01. - edukacja seksualna (np. podejście liberalne i konserwatywne, gender)

Część 2 - Przedmiot planowanych badań w trzech perspektywach (należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Co będzie porównywane i za pomocą jakich kryteriów?) Należy opracować **elementy projektu w każdej z następujących perspektyw:**

- **perspektywa mikrosocjalna** - porównuje się działania **wybranych osób** (np. nauczyciele, edukatorzy, dyrektorzy, pracownicy instytucji edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, działające organizacje pozarządowych zajmujących się edukacją itp.) biorąc pod uwagę odpowiednie

kryteria (np. wiek, płeć, wykształcenie, doświadczenie, status majątkowy, osobowość, stosowane w pracy formy, metody, narzędzia itp.)

- **perspektywa mezospoleczna** - porównuje się działania **wybranych instytucji** (np. szkół, przedszkoli, domów kultury, kuratoriów, fundacji i in.) biorąc pod uwagę odpowiednie kryteria (np. status prawny, długość działania, wielkość, położenie, sposób finansowania, współpraca ze środowiskiem itp.);
- **perspektywa makrospoleczna** - porównuje się działania **wszystkich osób lub instytucji na wybranym obszarze** stanowiących elementy systemów (np. elementy państwowych systemów edukacji, sieci instytucji, korporacji edukacyjnych i in.).

Część 3 - Określenie celów badania i możliwości wykorzystania ich wyników (należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Po co będą realizowane planowane badania? Jakie dane mają zostać zgromadzone podczas planowanych badań? Kto mógłby wykorzystać wnioski z planowanych badań?);

Część 4 - Charakterystyka metod i procedury badawczej (należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: W jaki sposób będą gromadzone i analizowane dane?).

Część 5 - Źródła informacji (Z jakiej literatury przedmiotu i innych źródeł informacji korzystano w trakcie prac nad projektem?)

Zespół udostępnia wersję roboczą swego projektu uczestnikom zajęć i prowadzącemu zajęcia, prezentuje jego najistotniejsze elementy i poddaje pod dyskusję. Celem dyskusji jest analiza projektu, wskazanie zauważonych błędów, wątpliwości i zaproponowanie poprawek. Dyskusja nad projektem ma na celu wykazanie, czy jest on możliwy do zrealizowania, jakie są jego mocne i słabe strony (np. celowość, realność, poprawność metodologiczna), jakie są możliwe trudności w trakcie realizacji, co należałoby poprawić itp.

3) Przedmiotem oceny jest praca zespołu na zajęciach oraz praca semestralna w postaci **projektu badań porównawczych w wersji roboczej (przygotowanej na zajęcia) oraz w wersji poprawionej (po naniu poprawek po dyskusji na zajęciach)**. Zespół oddaje jeden wspólny projekt podpisany przez wszystkich członków zespołu.

Prace należy wysłać prowadzącemu zajęcia pocztą elektroniczną na adres: lsmp@ukw.edu.pl w formie pliku pdf, w nieprzekraczalnym w terminie do dnia ostatnich zajęć dydaktycznych w semestrze wyznaczonego w uczelnianym systemie USOS. **Złożenie pracy po tym terminie skutkuje obniżeniem oceny.**

Prowadzący zajęcia potwierdza otrzymanie pracy odpowiadając pocztą elektroniczną (odpowiedź jest dowodem terminowego złożenia pracy).

Literatura

- Błażejowski W.: *Pedagogika porównawcza. Materiały pomocnicze dla studentów*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2006.
- Cylikowska-Nowak M.: *Główne tendencje w zakresie struktur i funkcjonowania systemów edukacyjnych na świecie*. [w:] Kwiecieński Z., Śliwerski B. (red.): *Pedagogika - podręcznik akademicki*. Warszawa 2003, s.367-382.
- Gmerek T.: *Edukacja i nierówności społeczne. Studium porównawcze na przykładzie Anglii, Hiszpanii i Rosji*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2011.
- Gmerek T.: *Szkolnictwo wyższe w krajach skandynawskich. Studium z pedagogiki porównawczej*. Wołumin, Poznań - Gądky 2005.
- Grzybowski P.P.: *Edukacja międzykulturowa - konteksty*. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2011.
- Jasiński Z., Karcz E. (red.): *Pedagogika porównawcza - konteksty teoretyczne i praktyczne. I Ogólnopolski Zjazd Towarzystwa Pedagogiki Porównawczej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2005.
- Kępski C.: *Pedagogika porównawcza. Podręcznik akademicki*. Difin, Warszawa 2016.
- Leppert R. (red.): *Edukacja w świecie współczesnym*. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2000.
- Nowakowska-Siuta R.: *Pedagogika porównawcza. Problemy, stan badań i perspektywy rozwoju*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2014.
- Pachociński R.: *Pedagogika porównawcza. Podręcznik akademicki*. Żak, Warszawa 2007.

- Prokop J.: *Wprowadzenie do pedagogiki porównawczej. Teoria i praktyka europejska*. Instytut Wydawniczy Erica, Warszawa 2013.
- Prucha J.: *Pedagogika porównawcza. Podstawy międzynarodowych badań oświatowych. Podręcznik akademicki*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Segiet W. (red.): *Edukacja - stratyfikacja społeczna - tożsamość młodzieży. Studium pedagogiki porównawczej i socjologii edukacji*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań 2012.
- Seredyńska A.: *Zarys pedagogiki porównawczej. Zagadnienia dotyczące systemów wychowania i oświaty wybranych krajów*. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum, WAM, Kraków 2005.

Literatura pomocnicza dostępna jest także w formie plików pdf na stronach:

<http://strefa.academia.edu/PrzemyslawGrzybowski>
[researchgate.net/profile/Przemyslaw_Grzybowski2](https://www.researchgate.net/profile/Przemyslaw_Grzybowski2)